

Nieuwsbrief

In deze nieuwsbrief berichten we over actuele zaken in de regionale samenwerking tussen 18 gemeenten. De regio waar het goed wonen, goed ondernemen, goed recreëren en vooral *goed leven* is. Waar we samen werken aan een 'Gezonde Groei' van onze regio en waar de 18 colleges ervoor gekozen hebben om de regionale samenwerking te versterken.

De Nieuwsbrief Regio Arnhem Nijmegen ontvangt iedereen die werkt in of voor de regio. Raadsleden ontvangen de nieuwsbrief ook via de lokale griffie.

Actieve betrokkenheid raadsleden bij Versterkingsproces

De Stuurgroep Versterking Regionale Samenwerking heeft in haar Plan van Aanpak een belangrijke rol weggelegd voor de gemeenteraadsleden in de regio.

Concreet worden er een drietal radenbijeenkomst georganiseerd, waarin raadsleden geïnformeerd worden maar vooral ook input kunnen leveren voor het eindvoorstel. De Stuurgroep wil voor de invulling van deze bijeenkomsten zich laten adviseren door raadsleden.

Op maandag 7 oktober vond de 1^e bijeenkomst plaats van de 'Meedenkgroep'. Uit de

gehele regio hadden zich raadsleden aangemeld om een bijdrage te leveren aan een duidelijke aansprekende insteek voor deze bijeenkomsten. In een constructieve en open sfeer is er van gedachten gewisseld en zijn er vele nuttige bijdragen geleverd. Door de kwartiermaker Jan Herman de Baas is, ondersteund door het projectteam en een delegatie van de regionale griffiers, deze opbrengst gebruikt om het programma van de eerste, richtinggevende, radenbijeenkomst aan te scherpen.

Alle raadsleden (en commissieleden c.s.) worden van harte uitgenodigd om op maandag 21 oktober 2019 mee te praten over de toekomst van de samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen. Ieder raadslid heeft via zijn/haar griffier de uitnodiging ontvangen. Meldt u aan via info@regioan.nl en laat deze gelegenheid niet onbenut. U bent van harte welkom vanaf 18.00 uur.

[BEKIJK DE UITNODIGING →](#)

BT Event in Arnhem

Op donderdag 31 oktober vindt de 14e editie plaats van het BT Event, hét netwerkevenement voor ruim 200 publieke en private partners die zich bezighouden met de ontwikkeling, de herstructurering en revitalisatie van de bijna 4.000 bedrijventerreinen en werklocaties in Nederland.

Dit jaar vindt het BT event plaats op Industriepark Kleefse Waard in Arnhem.

Het thema is *Verdienen met Energie*

Met het energieneutraal maken van alle bedrijventerreinen en werklocaties lossen we ongeveer een derde van de CO₂-ambitie uit het Klimaatakkoord op. Er is sprake van veroudering en qua duurzaamheid scoren bedrijventerreinen slecht. En dat is zonde, want op onze bedrijventerreinen valt twee keer zoveel energiebesparing te behalen als bij onze huishoudens!

Hoog tijd dus om met elkaar te leren hoe we die energiewinst zo snel en efficiënt mogelijk gaan inlossen. Op het BT Event leren deelnemers hoe energieneutrale of energiepositieve werklocaties in de praktijk vorm krijgen.

[LEES MEER→](#)

Vlogs van de RegioOverleg(t) dag

Tijdens de RegioOverleg(t) dag op 2 oktober in Duiven kwamen de vier Portefeuillehoudersoverleggen en het Algemeen Bestuur bijeen. De voorzitters vertellen u in een vlog wat er zoal op de vergadertafel lag.

[BEKIJK VLOGS→](#)

NOVI: regio komt met unieke propositie

Het Rijk heeft de concept Nationale Omgevingsvisie *Duurzaam perspectief voor onze samenleving* gepubliceerd. Dit concept bevat een toekomstperspectief voor 2050. De NOVI kent 4 doelen: ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie, duurzaam economisch groeipotentieel, sterke en gezonde regio's en toekomstbestendige ontwikkeling van landelijk gebied. Het Rijk stelt voor zgn. NOVI-gebieden aan te wijzen. Gebieden waar de samenloop van verschillende nationale belangen en de omvang van de (boven) regionale opgaven maakt dat passende oplossingen een grotere uitdaging zijn.

De regio Arnhem Nijmegen heeft, samen met Foodvalley, de formele zienswijzeperiode, die liep tot 1 oktober jl., benut om met een propositie te komen. Dus geen zienswijze maar een bod! Een propositie met als titel *Naar een groene metropoolregio, Arnhem Nijmegen Foodvalley als de 5^e kroonjuweel van Nederland*. De propositie is nadrukkelijk een uitnodiging aan het Rijk; de regio presenteert zich hiermee als NOVI-gebied. Basis hiervoor is [Gezonde Groei](#) die gekoppeld met onderliggende sectorale regionale beleidsdocumenten.

Met de ingediende propositie is een eerste stap gezet. Het wachten is nu hoe het Rijk hierop reageert. Het uitbrengen van het bod is een eerste stap. Onder aanvoering van 'bestuurlijk trekker' burgemeester Hoytink-Roubos van Overbetuwe, gaat de werkgroep verder aan de slag om de stevige ambitie verder inhoud te geven. De opzet van de inspirerende uitnodiging maakt dat dat de propositie ook gebruikt kan worden als bouwsteen voor actuele processen in de regio.

De gemeenteraden hebben afgelopen maand via hun colleges de regionale propositie *Naar een groene metropoolregio, Arnhem Nijmegen FoodValley als 5^e kroonjuweel van Nederland* [[lees](#)] aangeboden gekregen.

Wilt u meer informatie over de propositie dan kunt u contact opnemen met Stefan Tempelman (s.tempelman@overbetuwe.nl).

Terugblik op het PFO Economie

In Duiven spraken de portefeuillehouders Economie over:

- ontwikkelingen omtrent het Regionaal Programma Werklocaties
- de invulling van de vacature in the Economic Board
- de uitwerking van de drie PFO-ambities.

Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Het gaat goed met de economische ontwikkeling in de regio Arnhem Nijmegen. Dat bleek uit de presentatie over de uitgiftecijfers van bedrijfslocaties door bureau Ecorys. In tegenstelling tot het begin van dit decennium is de verkoop van zowel lokale als regionale terreinen de afgelopen jaren voorspoedig verlopen, aldus onderzoeker Wim Eringfeld. Dat geldt voor bijna alle soorten werkmilieus: w.o. logistieke, klassiek-gemengde als industriële. Het beschikbare aanbod van bedrijfslocaties is daardoor flink geslonken.

Ook het toekomstperspectief van de zogenaamde XXL-logistieke bedrijven in onze regio kwam aan bod. Het betreft bedrijven die meer dan 4 hectare terreinoppervlakte beslaan. Een relatief groot aantal bedrijven heeft de afgelopen tijd gronden aangekocht en bebouwd, waardoor het aantal banen substantieel is gegroeid.

Er is veel nu veel informatie beschikbaar: feitelijke uitgiftecijfers en kennis over trends en ontwikkelingen in de verschillende bedrijfssectoren en -terreinen. Al deze informatie wordt de komende tijd bij elkaar gebracht. Dit moet leiden tot een advies over zowel de inhoud als het verdere proces rond het RPW, dat in het volgende PFO aan de orde komt.

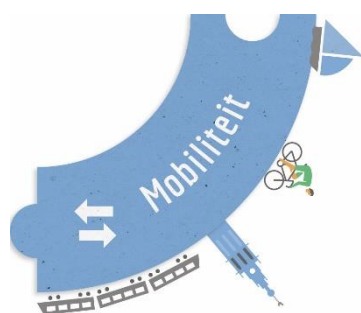
The Economic Board Arnhem Nijmegen

De portefeuillehouders economie hebben besloten om burgemeester Carol van Eert (gemeente Rheden) voor te dragen voor het lidmaatschap van the Economic Board. Zij zijn verheugd dat de vacature, die door het vertrek van burgemeester Van Asseldonk was ontstaan, daarmee weer ingevuld is. Zij hechten immers veel waarde aan de samenwerking tussen de triple helix-partijen in deze regio.

Drie ambities van het PFO Economie

De aanwezige wethouders werden geïnformeerd over de stappen die gezet zijn bij het concretiseren van de drie door het PFO geformuleerde ambities. Gewerkt wordt aan een regionaal toeristisch toekomstperspectief en een plan van aanpak circulaire economie. Daarnaast vindt een werkbezoek aan een House of Skills plaats, waarbij onderzocht wordt of een dergelijke formule van meerwaarde voor onze regio kan zijn. Bij de drie ambities zijn partners zoals de Hogeschool Arnhem Nijmegen, de provincie Gelderland en bureau TVAN nauw betrokken.

"We gaan er snel meer over horen", reageerde de PFO-voorzitter Jan van Dellen (Arnhem) na de bespreking enthousiast.

Uit het PFO Mobiliteit

Het PFO Mobiliteit stond stil bij het deelprogramma Slim en Schoon Onderweg. De regio ziet een groot aantal kansen en mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsdoelstellingen. Van een gedragsaanpak op de A12 tot een campusaanpak en van slimme mobiliteit tot een werkgeversaanpak. De wethouders zullen dit ook bij hun eigen organisatie gaan oppakken.

De provincie gaat starten met het proces om te komen tot een nieuwe aanbesteding OV. Als regio hebben wij het initiatief genomen om een gezamenlijk beeld van wensen en eisen op te stellen en deze mee te geven aan de provincie. In de decembervergadering zal dit verder worden besproken.

Het wachten is nog wel op een officiële reactie van de provincie Gelderland op vragen die wij als regio eerder dit jaar hebben gesteld. Hierin hebben wij o.a. onze zorgen geuit over de onderkant van het OV.

De regio wil graag een dekkend vraagafhankelijk OV-systeem in de hele regio en hebben wij een pleidooi gehouden voor meer geld naar HOV en exploitatie.

Ook in Europees verband zijn wij langzaam bezig om onze lobby voor mobiliteitsaspecten te structureren. Arnout Smit nam ons mee naar de lopende processen en projecten o.a. E-hubs. Daarnaast was het PFO Mobiliteit positief om te proberen om de jaarlijkse Europese POLIS-conferentie naar de regio te halen en om de ICE als lobbyproces te bespreken tijdens de European Week of Regions and Cities in Brussel.

Het PFO deed een pleidooi om een lobby te starten voor het verlagen van de snelheid op snelwegen en met de overige wegbeheerders het gesprek aan te gaan om snelheden omlaag te brengen.

Duurzaam bereikbaar

Het ambitiedocument 'Duurzame Mobiliteit en Bereikbaarheid' is door de portefeuillehouders mobiliteit van de 18 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen vastgesteld. Samen gaan ze de mobiliteitsknelpunten in de regio aanpakken.

[LEES MEER→](#)

Nieuwsbericht PFO duurzaamheid

Op 2 oktober kwam PFO Duurzaamheid weer bij elkaar en zijn de leden veel bijgepraat over diverse lopende zaken. Zo is er een presentatie gegeven over de samenhang tussen de routekaart energietransitie regio Arnhem Nijmegen en de Regionale Energie Strategie. Er is een projectleider aangesteld die eind dit jaar een enquête uitzet onder de inwoners van de gemeenten die deelnemen aan de Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen.

De projectleider duurzaam/circulair inkopen bereidt een kick off bijeenkomst voor voor ambtenaren en daarnaast wordt op 23 oktober ook een ambtelijke bijeenkomst georganiseerd door de provincie en de gemeenten Arnhem, Nijmegen, en Zevenaar, die specifiek gaat over circulariteit in de GWW sector. Niet alleen waren op één na alle wethouders aanwezig, ook gedeputeerde Duurzaamheid Jan van der Meer was er en heeft zichzelf voorgesteld en zijn ambitie op gebied van de energietransitie kenbaar gemaakt. Hij kondigde aan dat de provincie weer subsidie beschikbaar stelt aan

gemeenten voor het toezicht op bedrijven (op energiebesparing).

De PFO leden zijn niet alleen bijgepraat, er is ook besloten om de startnotitie RES AN (Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen) door te geleiden naar de colleges van B&W inclusief een gedetailleerde reactienota. In deze reactienota wordt aangegeven wat er is gedaan met de reacties van de gemeenteraden die de werkorganisatie RES heeft ontvangen. De bedoeling is om de definitieve startnotitie RES uiterlijk in januari 2020 te laten vaststellen door alle 16 gemeenteraden.

Daarnaast is ingestemd met de bestuurlijke samenvatting over het plan van aanpak RES 2020. Het plan van aanpak is de basis voor de activiteiten van de werkorganisatie RES.

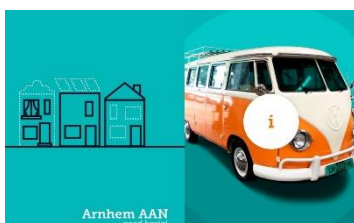
RegioOntmoet in Huissen: informatie en inspiratie

Op 27 september jl. vond voor de 1^e maal dit jaar de RegioOntmoet plaats. Op deze vrijdagochtend kwamen ruim 40 leden van de 18 colleges bijeen om zich te laten informeren over actuele ontwikkelingen in onze regio en daarover van gedachten te wisselen. Die ochtend zijn drie ontwikkelingen toegelicht.

Edwin van Uum presenteerde het eindconcept van de regionale propositie op de ontwerp-NOVI. Onder leiding van bestuurlijk coördinator burgemeester Hoytink-Roubos is in een periode van 3 weken gewerkt aan deze propositie.

Door de voorzitter van de Stuurgroep Versterking regionale samenwerking, burgemeester Lucien van Riswijk, en kwartiermaker Jan Herman de Baas werden de collegeleden bijgepraat over de stappen die gezet zijn en gaan worden in het versterkingsproces. Als laatste nam procesregisseur RES, Nicole Olland, de aanwezige bestuurders mee in het proces van de Regionale Energie Strategie. Samen met de leden van de Stuurgroep RES keek ze terug op de recent gehouden ruimtelijke ateliers en keek ze vooruit naar het besluit die de gemeente(raden) binnenkort moeten nemen over de Startnotitie RES.

Met de RegioOntmoet heeft het Voorzittersoverleg voor het eerst in het vergaderschema voor 2019 momenten vastgelegd voor een aantal ontmoetingen op de vrijdagochtend. Gebleken was dat het 3- maandelijks RegioOverleg(t) vaak te weinig ruimte bood om collegebreed langer stil te staan bij actuele ontwikkelingen. De aanwezigen keken terug op een geslaagde eerste bijeenkomst. De volgende is gepland op 15 november.

Waardering voor Europese project

Afgelopen week werd in Brussel een prestigieuze Regio Star award in de categorie 'Building Climate Resilient Cities' uitgereikt aan het project Climate Active

Neighbourhood (CAN). Gemeente Arnhem is partner in dit Europese project, samen met de partnersteden Brest (F) en Plymouth (GB).

Sinds ongeveer 2 jaar worden wijkinitiatieven die bijdragen aan energiebesparing, het klimaatbestendiger maken van buurten en wijken en/of het opwekken van duurzame energie via CAN gesteund. Hiervoor is het AANjaagfonds in het leven geroepen. Mede dankzij het fonds is het aantal actieve wijkinitiatieven in ruim anderhalf jaar gestegen van 4 tot 21.

In dit project worden kleine pilots gefinancierd die bijdragen aan het verlagen van de energierekening voor inwoners die hiervoor beperkte mogelijkheden hebben. De energiecoaches benaderen actief huishoudens en zorgen voor eenvoudige besparende maatregelen zoals tochtstrips en LED-lampen.

Meer info over dit project vindt u via <https://www.arnhemaan.nl/het-aanjaagfonds>.

Arnhem Nijmegen

Regionale Energie Strategie

Inwonersenquête energietransitie

Onder inwoners van de regio wordt eind dit jaar een enquête gehouden over de energietransitie. Daarmee wil de Regio Arnhem Nijmegen inzicht krijgen in hun kennis en gedrag ten aanzien van duurzaamheid. Doel is hen bewust te maken van de noodzakelijke energietransitie, waardoor ze zelf in actie komen.

Daarnaast is het in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES) van belang om een representatief beeld te krijgen, dus per gemeente en regiobreed, in vergelijking met landelijke cijfers. Hoe denken de inwoners bijvoorbeeld over grootschalige opwek van duurzame energie (wind- en zonne-energie) en de verduurzaming van hun woning?

Het onderzoek is gestart met een inventarisatie: wat is er landelijk, regionaal en lokaal al onderzocht? Ook worden onderwerpen bij de gemeenten geïnventariseerd: welke vragen en thema's zien zij graag beantwoord? De resultaten bieden de besluitvormers van het concept- en eindbod van de RES inzicht in hoe de inwoners over de

energietransitie denken en waartoe zij bereid zijn. Daarmee is de enquête ook een vorm van participatie.

De eerste uitkomsten zijn begin 2020 bekend. Eind van dat jaar zal de enquête worden herhaald.

Intermezzo RES-stakeholders

De eerste ronde ruimteateliers in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES) Regio Arnhem Nijmegen is afgerond met een inhoudelijke terugkoppeling naar alle stakeholders.

Die kwamen op 9 oktober bij elkaar tijdens een intermezzo in de Alliander-vestiging in Arnhem. Eerder waren zij aanwezig bij een van de ruimteateliers die plaatsvonden in Duiven, De Steeg, Nijmegen-Lent en Wijchen.

Die bijeenkomsten hebben veel waardevolle informatie opgeleverd voor de bouwstenen waarmee de werkorganisatie RES verder gaat. Omdat in elke atelier deze informatie weer anders was, werd tijdens het intermezzo het totaalbeeld gedeeld met alle betrokkenen. Meer hierover in de RES-nieuwsbrief ([aankleden nieuwsbrief](#)).

Wie durft?

Kwartiermaker Jan Herman de Baas wordt ondersteund door een projectteam dat is samengesteld door een aantal ambtenaren uit de regio. Naast het projectteam is ook een Kopgroep gemeentesecretarissen en een 4-tal griffiers nauw betrokken. In korte tijd moet er op de 3 sporen (visie, agenda en governance) veel denkracht geleverd worden en werk worden verzet. De gemeentesecretarissen zijn benaderd om voor deze korte periode (parttime) menskracht beschikbaar te stellen.

Maar je hoeft niet te wachten tot je gevraagd wordt. Heb jij zin om een bijdrage te leveren aan dit bijzondere proces, neem dan contact op met je gemeentesecretaris. Zo is het projectteam dringend op zoek naar een aantal creatieve communicatieadviseurs en een projectondersteuner (8 uur).

Terugblik op Event The Economic Board x INNOVATE

Op 3 oktober spraken inspirerende innovators in de Eusebiuskerk in Arnhem over belangrijke oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen op het gebied van *Food, Health, Energy* en *Hightech*. Deze avond stond volledig in het teken van ondernemerschap en innovatie.

[KIJK EN LEES MEE →](#)

Terugblik op European Week of Regions and Cities

Volgende week verschijnt Brussels Lof waarin ruim aandacht voor de Europese week.

Deze week nog verschijnt een compilatiefilm. Hou daarom onze website www.regioan.nl in de gaten om dit niet te missen.

(Photo: ©European Union / VINCENT VAN DOONICK)

Noteert u deze data?

- **21 oktober:** eerste Radenbijeenkomst Versterking.
- **31 oktober:** BT Event, IPKW in Arnhem. [Meer informatie](#).
- **6 november:** Dag van Gelderland, Theater Orpheus in Apeldoorn. [Lees meer](#).
- **20 november:** extra PFO Duurzaamheid.
- **2 december:** tweede Radenbijeenkomst Versterking.
- **4 december:** RegioOverleg(t) in Beuningen. Meer informatie komt op [de kalender](#).
- **20 januari 2020:** derde Radenbijeenkomst Versterking.
- Het **vergaderschema 2020** is bekend. Deze [data](#) zijn opgenomen in de kalender op de website.

We lezen voor u

In Binnenlands Bestuur werd Jan van Dellen geciteerd omdat de regio hard bezig is met de ontwikkeling van nieuwe bronnen van energie zoals uit waterstof en presenteerde dat deze week in Brussel. [Lees het artikel](#) of lees [ons nieuwsbericht](#) over de speech van Jan van Dellen.

Contact opnemen

Persoonlijk abonneren? Doorsturen aan een geïnteresseerde? Geef uw tip door via info@regioan.nl en wij zorgen voor de rest!

Voor meer toelichting kunt u contact opnemen met de secretaris Henk van den Berg, tel. (026) 3773410. Of bel met Rachel Drosterij, tel. (026) 3772449, management-ondersteuning & communicatie.

regioan.nl

info@regioan.nl

[@regioAN](https://twitter.com/regioAN)

[regioan](https://www.youtube.com/regioan)

In de Regio Arnhem Nijmegen werken de volgende gemeenten samen:

Arnhem - Berg en Dal - Beuningen - Duiven - Doesburg - Druten - Heumen - Lingewaard -
Montferland - Mook en Middelaar - Nijmegen - Overbetuwe - Renkum - Rheden -
Rozendaal - Westervoort - Wijchen - Zevenaar